

► **Notiuni Explicate: preturi bursiere**

Pretul unei actiuni la bursa se formeaza din intalnirea cererii cu oferta. Astfel, in sistemele electronice de tranzactionare ale bursei si ale Rasdaq, cumparatorii de actiuni introduc ordine de cumparare la anumite preturi specificate, iar vanzatorii introduc ordine de vanzare la anumite preturi specificate. O tranzactie se realizeaza in momentul in care un vanzator se hotaraste sa vanda actiuni cumparatorului cu pretul cel mai bun (cel mai mare), sau un cumparator se hotaraste sa cumpere actiuni de la vanzatorul cu pretul cel mai bun (cel mai mic). Astfel, cererea se intalneste cu oferta.

In sistemele electronice de tranzactionare sectiunea de ordine de cumparare se numeste BUY sau BID (oferta), iar sectiunea cu ordine de vanzare se numeste SELL sau ASK (cererea). Pretul celui mai bun ordin de cumparare (deci pretul cel mai mare in randul ordinelor de cumparare) se numeste BEST BID, iar pretul celui mai bun ordin de vanzare (deci pretul cel mai mic) se numeste BEST ASK. Un exemplu de structura de ordine de vanzare si cumparare in sistemul de tranzactionare este prezentata mai jos:

Definitii: BEST BID, BEST ASK – cel mai bun pret de cumparare (cel mai mare), respectiv cel mai bun pret de vanzare (cel mai mic) afisate in piata la un moment dat.

EXEMPLU ORDINE IN PIATA

Volume	BUY	SELL	Volume
320.000	2.380	2.400	12.000
172.500	2.380	2.410	55.000
188.000	2.370	2.410	12.000
56.000	2.360	2.410	23.500
110.000	2.360	2.420	27.500

Ordinele din coloana BUY reprezinta sectiunea BID, iar pretul de 2.380 este BEST BID. Ordinele din coloana SELL reprezinta sectiunea ASK, iar pretul 2.400 reprezinta BEST ASK. Structura ordinelor pe o actiune este o informatie pretioasa, pentru ca aceasta poate arata tendinta pe termen scurt a pretului actiunii: daca exista un interes mai mare pe cumparare ("presiune pe cumparare"), caracterizat prin volume mai mari si ordine mai numeroase decat cele de pe vanzare, atunci aceasta poate indica o evolutie ascendenta a cursului pe termen scurt. Invers, o presiune pe vanzare poate indica o evolutie descendenta.

Preturile BEST BID si BEST ASK se pot obtine in timp real de la societatea de brokeraj cu care lucrati, sau de pe site-urile oficiale ale bursei (www.bvb.ro, pagina principala—introduceti simbolul in casuta din dreapta sus) si www.rasd.ro (pagina principala, link-ul "Trading info online" de la mijlocul paginii, iar apoi "vizualizare toti emitentii").

Pretul celei mai recente tranzactii din piata se numeste LAST PRICE (ultimul pret) si reprezinta pretul actiunii la momentul curent (atentie, este pretul celei mai recente tranzactii, nu neaparat ultimul pret al zilei). Pretul ultimei tranzactii dintr-o anumita zi este PRETUL DE INCHIDERE al zilei respective (CLOSE sau CLOSING PRICE). Pentru actiunile listate la BVB pretul de inchidere este si pretul de referinta (pretul oficial) al actiunii pentru ziua respectiva.

Celelalte preturi raportate pentru o actiune intr-o anumita zi sunt: Pretul minim la care s-a realizat o tranzactie cu actiunile respective, pretul maxim, pretul de deschidere (pretul primei tranzactii din ziua respectiva, numit si OPEN) si pretul mediu al actiunii din ziua respectiva. Pe Rasdaq pretul de referinta este pretul mediu. Preturile de referinta sunt cele folosite de regula

Definitii: PRET DE INCHIDERE - pretul ultimei tranzactii realizate cu o actiune intr-o anumita zi

la analiza actiunilor, trasarea graficelor, calculul cresterilor, etc. Alte preturi bursiere utilizate in analiza sunt: 52W MAX (52 week max—pretul maxim inregistrat de actiunea respectiva in ultimul an) si 52W MIN (pretul minim inregistrat in aceeasi perioada).

Pretul unei actiuni listate la bursa nu poate fi cu mai mult de 15% mai mare sau cu mai mult de 15% mai mic decat pretul de inchidere al zilei precedente. Aceasta masura este introdusa pentru limitarea riscului si evitarea unor evolutii necontrolate ale pretului. Aceasta limita este suspendata pentru anumite actiuni in zilele in care acestea inregistreaza operatiuni speciale de tipul splitarii, pentru a permite o reasezare a pretului in piata. Pe Rasdaq pretul poate varia cu maxim 15% (categoria I), 20% (categoria a II-a) sau 25% (categoria de baza).

In limbajul tranzactiilor bursiere, o actiune "se deschide" in momentul in care realizeaza prima tranzactie intr-o anumita zi. Spre exemplu "Astazi SNP s-a deschis la 2.500 lei" semnifica faptul ca prima tranzactie cu actiuni SNP a zilei s-a realizat la 2.500 lei/actiune. Daca o actiune nu a inregistrat inca tranzactii intr-o anumita zi, atunci se spune ca acea actiune inca "nu s-a deschis". In mod similar "astazi SNP s-a inchis la 2.400" inseamna faptul ca ultima tranzactie cu actiuni SNP din ziua respectiva a avut loc la 2.400 lei/actiune. O actiune "se inchide pe crestere" cand ultima tranzactie (sau ultimele tranzactii) a zilei se realizeaza la preturi mai mari decat tranzactiile anterioare. Similar, o actiune se poate inchide pe scadere.

Bursa de Valori Bucuresti si Bursa Electronica Rasdaq pun la dispozitia investitorilor raportul zilnic cu actiunile tranzactionate in acea zi impreuna cu preturile de deschidere, inchidere, minim, maxim si mediu ale zilei (raportul se mai numeste si "sumarul zilnic de tranzactionare"). Acestea sunt disponibile pe site-ul web al bursei (www.bvb.ro) in sectiunea "Sumare tranzactii" si pe site-ul Rasdaq (www.rasd.ro) in sectiunea "Sumarul zilelor precedente".

In analizele de specialitate pretul se regaseste si sub numele de "curs" sau de "cotatie" a unei actiuni. Preturile minime, maxime, medii si de inchidere se pot raporta (sau calcula) si pentru perioade mai mari de o zi: o saptamana, o luna sau un an. Astfel pretul de inchidere al unei actiuni pe anul 2004 este pretul ultimei tranzactii realizate in 2004 cu acea actiune.
